

China zweet: een sprookje?

Ch. van Marrewijk

Hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en research fellow van het Tinbergen Instituut
vanmarrewijk@few.eur.nl

Er was eens een tijd dat de Westerse media zich grote zorgen maakten over de indrukwekkende en beangstigende groei van een Oosterse economie. Hoewel nog steeds aanzienlijk armer dan het Westen, was die economie in staat

gebleken zich te transformeren van een boerenmaatschappij tot een industrieel bolwerk (dat zelfs mensen naar de ruimte stuurt). Die staatsgesteunde hogere groei dan in het chaotisch georganiseerde Westen zou er spoedig voor zorgen dat het Westen overvleugeld zou worden.

De geschiedenis herhaalt zich, zo blijkt. In het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw zou de bovenstaande inleiding kunnen slaan op de alom aanwezige angst in het Westen voor de opkomst van de Sovjet-Unie, die zelfs een Sputnik de ruimte in stuurde. Hoewel de communistische groei indrukwekkend was, bleek uit een nadere analyse dat ze niet magisch of mystiek was, maar het resultaat van meer menskracht, hogere scholing en vooral de inzet van meer kapitaal. De strakke staatsplanning maakte het mogelijk de huidige consumptie ondergeschikt te maken aan toekomstige productie. Keerzijde van de medaille was echter, dat die extra inzet eindig was. De voorraden waren immers beperkt en de meeropbrengsten afnemend. Doordat de Sovjets hun *inputs* niet slimmer gebruikten, maar vooral meer van hetzelfde produceerden op dezelfde manier, moesten de groeivoeten wel drastisch dalen. Groeiprojecties die waren gebaseerd op het doortrekken van eerdere trends, bleken totaal irrelevant.

De inleiding zou ook kunnen slaan op de jaren tachtig van de vorige eeuw en de angst voor de opkomst van zuidoost-aziatische landen zoals Zuid-Korea, Japan, Taiwan en Singapore. Ook al verschilt hun economische structuur drastisch van die van de Sovjet-Unie, de angst in het westen volledig overvleugeld te worden was er niet minder om. Dit blijkt uit boeken met titels als *The Emerging Japanese Superstate* en *Japan as Number One*. Uit projecties op basis van doorgetrokken eerdere trends werd voorspeld dat de Japanse economie in 1998 groter zou zijn dan de Amerikaanse economie. In werkelijkheid bleek het Japanse bnp in dat jaar slechts ongeveer 35 procent te zijn van het Amerikaanse bnp. Economische groei is gebaseerd op een combinatie van meer inputs en meer vernuft (technologische groei). Na de opmerkelijke eerste zin "*This is a fairly boring and tedious paper, and is intentionally so.*" toont Young (1995) via een 'saaie' boekhoudmethode aan dat de economische groei van de Zuidoost-Aziatische landen, net als die van de Sovjet-Unie eerder, vrijwel uitsluitend gebaseerd is op het gebruik van meer inputs (arbeid, scholing en kapitaal) en niet op het gebruik van slimmere productiemethoden.

Tot slot zou de inleiding kunnen slaan op het begin van deze eeuw en de angst dat de Westerse economieën volledig overvleugeld zullen worden door China, dat nu al de op twee na grootste exporteur ter wereld is. China is een indrukwekkend land met een rijke historie dat met 1,3 miljard inwoners (consumenten en producenten!) in staat is gebleken zich snel te ontwikkelen. Die omvang alleen al betekent dat het een formidabele economische macht is zelfs als de productie per inwoner slechts twintig procent is van die in het Westen. Ook nu vliegen de projecties over de toekomstige omvang van de Chinese economie je om de oren.

China is eindelijk in staat grote, voorheen onderbenutte delen van de beroepsbevolking (zoals boeren) in te schakelen bij het arbeidsproces. De Chinese investeringen in fysiek kapitaal zijn enorm, zodat grote delen van het inkomen niet geconsumeerd worden. De één-kind-politiek heeft een demografisch transitieproces teweeg gebracht, waardoor nu (tijdelijk) een groot deel van de bevolking in de arbeidzame jaren (15-65 jaar) terecht is gekomen. De scholingsgraad stijgt en het kindertal daalt, waardoor vrouwen nog meer worden ingezet in het productieproces. Kortom, China zweet.

Zweten is goed, althans voorlopig. Om de groei duurzaam te maken, is zweten alleen niet genoeg. Daarvoor is het nodig de inputs op nieuwe, vernuftige wijzen te organiseren en combineren en zo de waarde van de productie op te schroeven. Op dit punt scoort China slecht. China heeft de afgelopen 35 jaar twee structurele veranderingen heeft ondergaan, namelijk de exportoriëntatie rond 1980 en het openstellen voor directe buitenlandse investeringen (*foreign direct investments*, fdi) rond 1985. Uit het werk van Liu, Liu en Wei blijkt dat sindsdien 'vernuft' het Chinese productieproces vrijwel uitsluitend binnenstroomt via die twee kanalen (geïncorporeerde kennis en fdi) in interactie met verbetering van de arbeidskwaliteit. India, bijvoorbeeld, is veel beter in staat gebleken zelf bij te dragen aan de efficiencyverbeteringen. Als China haar zweet niet weet om te buigen naar vernuft, zullen ook de huidige groeiprojecties totaal irrelevant blijken. ■

Charles van Marrewijk

Literatuur

Liu, G., X. Liu & Y. Wei (2002) *Openness and efficiency of India and China relative to the world economy: a comparative study*. Discussion paper, 02-18, Brunel University.

Young, A. (1995) The tyranny of numbers, confronting the statistical realities of the East Asian growth experience. *Quarterly Journal of Economics*, 110, 641-680.